

Vojko Rešetar

**NEPOSREDAN NAČIN IZBORA PREDSJEDNIKA
REPUBLIKE HRVATSKE: POTREBA ILI MIT**

Institut za javnu upravu, 2020., str. 74.

Pitanje ustavno-pravnog uređenja pozicije Predsjednika Republike Hrvatske jedna je od najdugovječnijih ustavnih tema u Republici Hrvatskoj. Zapravo, može se kazati da je aktualiziranje ove teme gotovo u potpunosti sinkronizirano sa samim predsjedničkim izborima. Drugim riječima, promišljanje o optimalnom modelu ustavnog uređenja institucije Predsjednika države, njegovih ovlasti kao i načina njegova izbora, u nas uvijek nanavo oživljava upravu u vremenima predsjedničkih izbora. U tome smislu ni knjiga *“Neposredan način izbora Predsjednika Republike Hrvatske: Potreba ili mit”* ne predstavlja izuzetak. Da je tomu tako svjedoči i sam autor mr. sc. Vojko Rešetar koji čitatelje već na početku ove knjige upozna je sa činjenicom da su neposredan poticaj pisanju ovoga djela bili upravo zadnji predsjednički izbori održani na prijelazu iz 2019. u 2020. godinu, a sama knjiga izašla je u rujnu 2020. godine u izdanju Instituta za javnu upravu, Zagreb. Prije nego se pozabavimo izlaganjem o glavnim autorovim idejama i promišljanjima iznesenim u ovoj knjizi ukratko ćemo izložiti njezinu strukturu. Na samome početku nalazi se “Sadržaj” (str. 5.) potom slijedi “Napomena” (str. 7.) te “Uvod” (str. 9.-12.). Nakon toga slijedi središnji dio knjige kojeg čine tri poglavlja (str. 13.-68.) do se na samome kraju knjige nalazi popis korištene literature “Literatura (primarna i sekundarna)” (str. 69.-74.).

Središnji dio knjige započinje sa poglavljem “II. Osnovna obilježja izbora predsjednika Republike Hrvatske” (str. 13.-34.). U ovome poglavlju autor najprije izlaže povijesni razvoj uređenja institucije Predsjednika države započet još reformama Ustava SRH izvršenim sredinom 1990. godine te koji se potom nastavio najprije donošenjem novoga Ustava RH u prosincu 1990. godine i njegovim promjenama 2000. godine. Potom autor izlaže o pozitivno-pravnom uređenju načina i postupka izbora Predsjednika RH kojeg građani biraju na neposrednim izborima. U ovome poglavlju autor isto tako naznačuje neke od mogućih smjernica pri reguliranju pasivnog biračkog prava kada je posrijedi izbor Predsjednika države za koje smatra da bi bilo poželjno uvesti ih u naš pravni sustav. Potom autor donosi i komparativni pregled pravnog uređenja izbora Predsjednika države u nekim drugim postsocijalističkim državama. Na kraju ovoga poglavlja autor posvećuje pozornost i nekim drugim bitnim elementima ustavnog uređenja pozicije Predsjednika RH kao što su trajanje njegova mandata, njegov imunitet, zatim načine na koji njegova dužnost prestaje i sl.

Potom autor u poglavlju “III. Zašto nije dobro neposrednim izborom birati predsjednika Republike Hrvatske” (str. 35.-52.) iznosi svoja razmišljanja o tome zašto smatra da neposredan izbor Predsjednika države nije najbolje rješenje za Republiku Hrvatsku. Najprije na početku ovoga poglavlja autor iznosi razmišljanja

onih hrvatskih pravnih stručnjaka koji smatraju da neposredan izbor Predsjednika Republike Hrvatske predstavlja optimalno ustavno rješenje. Međutim, autor navodi da, iako je nesporno da neposredan izbor Predsjednika države od strane samih građana nedvojbeno uživa mnoge teoretsko-doktrinalne prednosti pred njegovim posrednim izborom, ipak o načinu izbora Predsjednika ne treba poglavito razmišljati apstraktno- teorijski nego je pri formuliranju postupka njegovog izbora nužno u razmatranje uzeti i postojeća empirijska iskustva i dosadašnju praksu neposrednog izbora Predsjednika države. U svjetlu takvih promišljanja autor navodi kako neposredni izbor Predsjednika države nije sukladan postojećem ustavnom položaju samog Predsjednika države te je kao takav zapravo “anakron, *contradictio in adiecto*.”¹ Pri tome autor se zalaže za promjenu načina izbora Predsjednika RH koji bi, prema njegovu mišljenju, trebao odgovarati postojećim ustavnim ovlastima Predsjednika Republike koje su takve naravi da ne zahtijevaju neposredne izbore za nositelja ove dužnosti.

Naposljetku, u zadnjem poglavlju središnjeg dijela ove knjige “IV. Kako birati Predsjednika Republike Hrvatske: neke odrednice” (str. 53.-68.) autor konkretizira svoja razmišljanja o optimalnom načinu izbora Predsjednika RH. U tome smislu autor iznosi neke prijedloge za novo ustavno-pravno uređenje postupka i načina izbora Predsjednika države. Tako, prema ovome autoru, Predsjednika RH bi trebao birati Hrvatski sabor ili posebni izborni kolegij i to na vrijeme od šest godina, ali bez mogućnosti ponovnog reizbora. Potom u nastavku ovoga poglavlja autor izlaže neke detalje tako predloženog postupka izbora Predsjednika. Nakon toga autor iznosi i svoja razmišljanja o potrebnom “profiliranju”² postojećih ustavnih ovlasti Predsjednika RH u cilju izbjegavanja mogućih nesporazuma i sporova između Vlade RH i Predsjednika RH kao nositelja izvršne vlasti u Republici Hrvatskoj, ali isto tako autor iznosi i neke konkretne prijedloge za promjenu i drugih ustavnih odredbi koje se tiču položaja i načina izbora Predsjednika RH.

Na samome kraju može se zaključiti kako navedeni naslov predstavlja još jedan doprinos javnoj raspravi u potrazi za poželjnim uređenjem same institucije Predsjednika države, a navedena rasprava, već je kazano, dobija na aktualnosti gotovo periodično u ciklusima koji su usklađeni sa terminom predsjedničkih izbora. Uzevši navedeno u obzir može se pretpostaviti kako ovaj naslov predstavlja s jedne strane dodatak postojećim raspravama o ustavnoj ulozi institucije Predsjednika RH dok s druge strane može poslužiti i kao orijentir za neka buduća istraživanja ove teme.

Vedran Zlatić, mag. iur.

¹ Rešetar, V., *Neposredan način izbora Predsjednika Republike Hrvatske: Potreba ili mit*, Institut za javnu upravu, Zagreb, 2020., str. 43.

² *Ibidem*, str. 61.